

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра хореографії та мистецтвознавства

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ХОРЕОГРАФІЇ У СЕРЕДНІХ І ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

(Лекція №3 для студентів IV курсу ФФВ з дисципліни

«Теорія і методика викладання хореографії

у навчальних закладах різного типу»)

Напрямок підготовки – 6.02.02.02 «Хореографія»

Розробила: викл. Шелейкіс Я. Є.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри хореографії та мистецтвознавства

Протокол № 1 від « 28» серпня 2015р.

Завкафедри проф. канд.пед.наук _____ Сосіна В. Ю.

Львів -2015

План:

1. Специфіка виховання особистості студента у середніх і вищих навчальних закладах
2. Роль хореографічного колективу у середніх та вищих навчальних закладах
3. Приклад художньо-творчої діяльності ансамблю танцю «Зорицвіт» Харківського національного педагогічного університету

1. Специфіка виховання особистості студента у середніх і вищих навчальних закладах

Сучасна вища мистецька освіта має за мету виховання особистості студента, здатного проводити активну художньо-творчу діяльність на високому професійному рівні, творчо підходити до вирішення складних завдань певних галузей наук. Таким чином, для студентів творчих спеціальностей впроваджується художньо-творча діяльність, яка визначається нами як пріоритетний напрямок роботи творчого колективу в поза навчальний час з метою вдосконалення художньої та виконавської майстерності його учасників, підтримки талановитої молоді, популяризації жанрів художньої самодіяльності. Також художньо-творча діяльність студентів визначається науковцями як напрямок науково-дослідної роботи у творчих ВНЗ, яка складається з певних видів (робота у творчих секціях і студіях; участь у концертах, конкурсах, виставках, розробка сценаріїв, підготовка і показ спектаклів, шоу-програм, тощо). Згідно з таким підходом можна виділити основні види художньо-творчої діяльності студентського ансамблю танцю, який можна охарактеризувати як творче об'єднання молоді за професійним спрямуванням з нестійкою структурою формування контингенту, обумовлену графіком навчально-виховного процесу окремого вищого навчального закладу, а саме:

1. Участь у концертах, конкурсах, фестивалях на рівні ВНЗ, регіональному, всеукраїнському, міжнародному рівнях.
2. Виступи на телебаченні.
3. Підготовка і показ шоу-програм, звітних та тематичних концертів.

4. Проведення професійних конкурсів, фестивалів серед учнівської молоді в рамках шефської роботи.

Дослідниця Волчукова В.М., визначаючи студентську вікову категорію за трьома ознаками: психологічною, соціальною та фізіологічною, наголошує, щовік студента від 17 до 22 років є періодом найбільш активного розвитку особистості, розкриття її талантів та здібностей, особливо пов'язаних із визначеною професією. Специфіка студентського творчого колективу полягає у нестійкому характері формування контингенту учасників, тобто кожного року частина учасників – випускники ВНЗ виходять із складу, а нові – першокурсники вступають, що значною мірою ускладнює втілення репертуарної політики та гальмує інші види роботи (навчально-виховну, організаційну, художньо-творчу). Враховуючи той факт, що склад першого курсу як правило перевищує кількість випускників, можна сказати, що фактично керівнику студентського аматорського колективу доводиться

кожного року починати все спочатку. Це вимагає неабияких організаторських здібностей, досконалого володіння прийомами та методами роботи зі студентами, широкого використання творчого підходу до кожного члена колективу. З іншого боку студенти це такі особистості, що визначились у бік професійного спрямування й працюють над вдосконаленням своїх здібностей. Сутність самодіяльної творчості як інноваційної та творчої діяльності робить її важливим засобом всього процесу виховання. У розвитку творчих колективів студентської молоді спостерігається два основних етапи. Перший етап передбачає виявлення творчого потенціалу особистості студента й розвиток її творчих здібностей, первинних навичок й прийомів діяльності. На другому етапі здійснюється реалізація творчого потенціалу особистості студента в процесі активної творчої діяльності з метою створення матеріальних та духовних цінностей. В процесі занять у студентів формуються вміння та навички творчості, творчі здібності та громадська активність, всіякості особистості, відношення до життя в цілому і до мистецтва, виникає катарсис (очищення) душі, виникає емпатія – співчуття. Основною умовою розвитку творчих здібностей є ранній початок занять творчістю, повна свобода

творчості, створення середовища й системи відношень та умов для розвитку індивіда.

2. Роль хореографічного колективу у середніх та вищих навчальних закладах

Широкий розмах творчості, що очікує молодого спеціаліста-хореографа, вимагає від нього професіоналізму лише на рівні сучасних вимог Держстандарту. У структурі змісту вузівських курсів хореографічних дисциплін циклу спеціалізації, закладено конкретні педагогічні засоби виховання балетмейстерів-педагогів у різних видах танцювального мистецтва: в ансамблях класичного, народно-сценического, бального танців, дитячих хореографічних колективах, школах, студіях. Головне завдання професійної хореографічної освіти є практичне оволодіння системою засобів вираження, заснованих на виключно школі класичного танцю, техніці народно-сценического, бального, побутового, джазового та інших танців.

Хореографіческий колектив при навчальному закладі культури й мистецтв, є органічним продовженням процесу.

Свобода виконання у класі і сцені – далеко не одне і те саме. Атмосфера сцени – танцювальний ансамбль, оркестр, костюм, реакція глядача – зовсім інакше впливають на виконавця.

Хореографіческий колектив допомагає студентам практично відшліфувати свої навички:

- як виконавців;
- як репетиторів;
- як майбутніх балетмейстерів.

Средньо-спеціальний і вищий навчальний заклад культури дає придбання викладацьких навичок як помічників художнього керівника хореографічного колективу.

Досліджуючи взаємодію, взаємовплив лекційних та практичних занять виконавчої діяльності, можна навести аналогію оптимізації усієї навчальної процесу у середньо-спеціальних та вищих навчальних закладах культури мистецтва, де є хореографічні колективи.

Лекційні та практичні заняття	Виконавча діяльність
Теорія й методику вивчення хореографічних дисциплін (класичний, історико-побутовий, народно-сценічний танець та інші).	Перевірка правильності методики хореографічної освіти.
Навчальна форма: вивчення хореографічних елементів програмного матеріалу.	Сценічний варіант виконання даних елементів.
Суворе, логічне поєднання рухів в танцювальних комбінаціях. Методика практичного засвоєння технічно складних елементів (у класичному танці – великі стрибки, складні оберти, дуетний танець; у народно-сценічному танці – трюкові частини, техніка виконання дрібушок, обертів, стрибків та партерних рухів).	Зберігаючи закони побудови танцювальних комбінацій, має місце імпровізаційність, широта, свобода виконання, емоційне забарвлення. Відточеність, гнучкість і чистота виконання даних елементів, оволодіння технічно складними елементами матеріалу і доведення їх фахового освоєння, підвищення технічної майстерності студентів.
Балетмейстерська робота викладача даного курсу (його форми, методи, теоретичний і практичний підхід у постановочній роботі).	Робота студентів під керівництвом майстрів-хореографів із багаторічним стажем в технічно та емоційно складними хореографічними постановками. Використання студентами балетмейстерських прийомів, технічних елементів, комбінаційних рухів у предметі «Композиція та постановка танцю».
Ознайомлення та вивчення хореографічної спадщини в	Насиченість та різноманітність танцювального репертуару

танцювальному репертуарі.	ансамблю
Використання етнопедагогіки і широкого спектра національних, обласних, регіональних особливостей танців України.	Масові хореографічні постановки і композиції, відбивають етнографічні знання про танцювальну культуру народу, їх історію, особливості побуту зі складним лексичним матеріалом та своєрідною манерою виконання.

Студентам середньо-спеціальних та вищих навчальних закладів культури й мистецтв легше визначити свою фахової спрямованості:

- артист професійного хореографічного колективу;
- художній керівник дитячого чи дорослого хореографічного колективу;
- репетитор дитячого чи дорослого хореографічного колективу;
- балетмейстер дитячого чи дорослого хореографічного колективу;
- педагог хореографічних предметів у загальноосвітньої школі, установах позашкільної освіти для дітей, середньо-спеціальних та вищих навчальних закладах культури й мистецтв.

3. Приклад художньо-творчої діяльності ансамблю танцю «Зорицвіт» Харківського національного педагогічного університету

Розглянемо художньо-творчу діяльність на прикладі народного ансамблю танцю «Зорицвіт» Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, який був створений у вересні 1995 року на базі музично-педагогічного факультету. Учасниками колективу стали студенти 1–5-х курсів спеціальності «Хореографія». Розпочавши свою роботу з навчальної дисципліни, ансамбль народного танцю відразу заявив про себе як перспективний студентський колектив, всього за півроку було створено хореографічні композиції: «Гопак», «Гуцульська сюїта», «Подільночка», «Лісова пісня», «Поліські жарти», «Російська плясова», «Лебідка». Колектив

почав приймати активну участь у концертній діяльності факультету та університету. Серед таких виступів особливо слід відзначити шефські концерти у військових частинах, інтернатах, школах; участь у роботі «Філармоніїшколяра» (НВК№ 116). В 1996 році колектив став переможцем конкурсу «Студентськавесна» у номінації– хореографія. В цьому ж році ансамбль народного танцю вперше прийняв участь у міському заході, присвяченому 125-річчю з дня народження видатної української письменниці Лесі Українки. В 1997, 1998 рр. – колектив лауреат міського конкурсу «Студентська весна». Сьогодні народний ансамбль народного танцю «Зорицвіт» є одним з найактивніших і бажаних учасників багатьох районних, міських, обласних, регіональних та всеукраїнських заходів. В 2001, 2003 рр. колектив приймав участь у Всеукраїнській виставці кращих ВНЗ України «Освіта України – XXI століття»; в 2004 р. у складі делегації ХНПУ ім. Г.С. Сковороди ансамбль прийняв участь у проекті «Г.С. Сковорода і сучасність» (м. Москва); щорічно приймає участь в урочистостях до Дня Перемоги, до Дня визволення м. Харкова, до Дня працівників освіти, ювілейних концертах видатних митців міста та ін.

Отже, художньо-творча діяльність студентського ансамблю танцю сприяє популяризації танцювального мистецтва серед широких верств населення, що позитивно впливає на формування системи професійної освіти в означеній галузі, з одного боку і на художньо-естетичне виховання підростаючого покоління – з іншого. Залучення молоді до процесу виховання засобами мистецтва спрямовано на виконання актуальних завдань соціалізації особистості в сучасних соціокультурних умовах. Сучасне хореографічне мистецтво, увібравши в себе усі риси постмодерністської культури розвивається за принципами відриву від традицій (модерн, джаз- модерн, контемпорарі та ін.). Діяльність студентських ансамблів танцю, зокрема народного (фольклорного) спрямування, розкриває нові горизонти поєднання традицій і новацій, спрямовує постановочну роботу в бік вивчення народних джерел побутування

різних форм танців, оформлення їх у високохудожні зразки стилізованої хореографії.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Київ-2012.
2. Алекс Мур Бальные танцы. Латино-американская программа.

3. Березова Г. Хореографічна робота з дошкільнятами . Київ «Музична Україна» 1989.
4. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю. Київ. 1990 «Українські народні танці», видавництво. «Мистецтво», Київ 1995.
5. Гурєєв Ю. Танцює «Подільничок». Київ. «Музична Україна» 1981.
6. Кім Василенко- Лексика українського народно- сценічного танцю.Київ. «Мистецтво» 1996.
7. Пол Боттомер Уроки танца. Москва. «Издательство Эксмо»,2004.
8. Раевская Е.П., Руднева С.Д., Соболева Г.Н. Музыкально двигательные упражнения в детском саду. Москва- «Просвещение»-1991.
- 9 Шевчук А.С.Дитяча хореографія: Програма та навчально – методичне забезпечення хореографічної діяльності дітей від 3 до 7 років. К.: «Шкільний світ» 2008р.
- 10 Шевчук А.С. Так – хореографічним досягненням дошкільника.
11. Шевчук А.С. Як залучити дошкільнят до хореографії. Дитячий садок. Мистецтво 2007 р.
12. Шоломович С., Рудченко І., Зінич Р. «Методика музичного виховання в дитячому садку». Київ «Музична Україна» 1979.